

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת וישלח ♦ טז' כסלו תשע"ו ♦

עלון 176

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

על פכים קטנים

"וְיִוְתָר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (בראשית ל"ב כ"ה)

אם נתבונן אל הפסוק לכאורה יהיה מובן לנו שדברי התורה על היות יעקב לבדו בלילה ההוא, מהווה רקע להמשכיות הענין, בו מדברת התורה על המלחמה הרוחנית בין יעקב לשרו של עשיו. אך אם נעמיק חשוב נמצא את דברי הגמרא (חולין צא, א) תמוהים "ויותר יעקב לבדו - אמר רבי אלעזר: שנשתייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם וכל כך למה - לפי שאין פושטין ידיהן בגזל".

ודבריו צריכים ביאור, שהרי למדנו שהצדיקים עיקר ענייניהם הוא בעסק התורה והמצוות ולא ברכישת רכוש וממון? ועוד, מה באה התורה ללמדנו מיחסו של יעקב אבינו אל רכושו למען נדע ללכת בדרכיו, כמובא (תנא דבי אליהו), מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי?

ולהשיב, רכוש, שזכה בו צדיק לו גם אם הוא רק שווה פרוטה, קדוש הוא בעיניו, לא יבזבזו ולא ישחיתו. לכן, בשעה שיש להוציא אותם למטרה קדושה, הוא יוציאם לאין מספר. אך שרוך נעל כשהוא עומד להתבזבז ללא טעם וללא מטרה שווה הוא להון תועפות. אין אכן מידת קמצנות, אלא הכרת ערך מעשיו של הקב"ה.

יחס זה לממון ורכוש קשור קשר הדוק להבנת הקדושה של הרכוש והממון. הקב"ה ברא את האדם על מנת שכל מה שנברא בעולם ישמשו לעבודת ה', ולמען קדש את החומר, ועל אחת כמה וכמה, מי שאינו פושט ידו ברכוש הזולת, רואה הוא את חסדיו יתברך בכל קנייניו, מחוט ושרוך נעל, התברך בידי שמים, לכן, ערכו לא יסולא בפז. לעומת ממון שבא לידו לא כדין גורם לנפש האדם לזלזל בו, ואף לבזבזו במהירות, כי נשמתו אינה רוצה להיות דבקה בגניבה ובגזל, אשר על כן, ממהרת היא להוציאה מידו.

הבה נהיה הולכים בדרכי אבותינו, נחזיק בידנו רכוש נקי מכל זר, ומבחן את ליבנו לאשר יש בידנו אם ברכת ה' בו, או שמא ח"ו בא לידנו ממון שאינו כשר, ומדע להשיבו לבעליו, ובזה יברכנו אל עולם בשפע טוב בכל מכל כל. אמן.

למשפחת כיתה יב/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה יב/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

צבא ומלחמה – הרב שלמה מן ההר זצ"ל

ניהול השיחה

לראשונה, נחליף את מטבע הלשון "ויכוח" במונח "שיחה". מונח זה מרגיע יותר, אינו מכריח את הזולת להתנגד לדבריך, ומניח גם לך לשמוע בסבלנות את דברי חברך. שיחה טובה צריכה לכלול כמה שלבים, החוזרים ועולים במהלכה:

א. קביעת נקודות המוצא שאינן עומדות לדיון בשיחה זו. ("אני מקבל כנתון כי הקב"ה נתן תורה לישראל, וכלל בה את דיני אישות. אתה מניח שדינים אלה הם פרי התפתחות חברתית").

ב. קביעת האינפורמציה הבסיסית שאין עליה מחלוקת: ("אינני יכול להוכיח באופן מוחלט כי אמנם תורה ניתנה בסיני; ואתה אינך יכול להוכיח באופן מוחלט כי תורה לא ניתנה בסיני"); "אני מסכים אתך כי דיני אישות עלולים לגרום סבל לבני אדם: כהן המתאהב בגרושה סובל סבל רב").

ג. קביעת הנושאים בהם דנים: ("אני אסביר לך מדוע יש לי הצדקה לתבוע מכל הצבור במדינה לקבל על עצמו את דיני אישות; אתה תסביר לי מדוע מבנה המשפחה ללא דיני אישות יהיה מוצלח יותר").

ד. הדיון והמסקנות: ("חילוקי הדעות בינינו הם תוצאה ישירה של נקודות מוצא שונות שתוארו באות א' "חילוקי הדעות בינינו נובעים מאינפורמציה לא מדויקת שהייתה בידי או בידך באות ב"; "חילוקי הדעות בינינו נובעים מהערכה שונה שאנו מעריכים את התועלת לצבור ואת הצער ליחיד העשויים לנבוע מדיני אישות").

שיחה המתנהלת במתכונת זאת, כאשר אינה קולנית ואינה קנטרנית פותחת לבבות, מרחיבה אופקים, ותועלתה מרובה.

ש"ת צבא ומלחמה – הרה"ג דב ליאור

שאלה:

קראתי במשנה, נדמה לי במסכת אבות, שחלק מהאנשים שאינם צריכים לצאת למלחמה הם אנשים שמפחדים שהם עשו עברות ויקרה להם משהו במלחמה. ושאלתי היא: האם הדבר הזה נכון, כי הרי אדם שצריך לקרות לו משהו לא יכול לברוח מזה אם נגיד הוא לא יצא למלחמה זה יקרה לו חס ושלום במקום אחר, לא? תשובה:

בדין שמוזכר בתורה לאחר שהתורה מונה את האנשים שחוזרים מעורכי המלחמה (בנה בית, נטע כרם ואירש אישה) התורה אומרת שגם הירא ורך הלבב חוזר, ערוך השולחן העתיד מדייק מהרמב"ם שהדין הזה נאמר רק במחלמת הרשות, אבל במלחמת מצוה, כגון: הצלת ישראל מיד צר, מלחמת עמלק או מלחמה על ארץ ישראל וכו', פה לא נאמר הפטור הזה של הירא ורך הלבב כיון שאדם צריך להתעלות על עצמו ולכבוש את יצר הפחד ולצאת למלחמה. הרמב"ם בהלכות מלכים מונה את הלאו של לא תירא ולא תיחת, במנין הלאוים, ולכאורה איך אפשר לצות על הרגש שאדם לא יפחד, אלא אדם צריך להאמין שהשגחת ה' חופפת עליו ולא לתת לרגש הפחד להשתלט על עצמו. בחובת הלבבות בשער האחרון, הוא כותב מי זה חסיד אמיתי, זה שאומר בושתי מאלקי מיראתי זולתו. כלומר שלא מפחד משום דבר זולת הקב"ה, כי מי שמפחד מדבר אחר זה מראה על מיעוט יראת שמים, אלא מי שהוא חרד לה' ונוקט אמצעי זהירות הוא צריך להיות סמוך ובטוח בה' ולא לפחד.

ציטוטים מספרי - הראי"ה

"הגאווה פוגמת את הרצון, וכיון שהרצון פגום אין מקום לכל טוב לנוח".

(מידות הראי"ה ומוסר אביך)

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

יו"ל ע"י כיתה יב/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות